

воположни дуалистични начала: „Българите според свидетелството на най-верните писатели са простодушни, ученолюбиви, верни на господаря си и пазители на бащините си качества. Явно е, че ще си докараме хули от всичките еднородници, ако думаме такова и за Гърците, и бяхме излезли отвън здравия ум и говорили против истината и против съвестта си.“¹⁵ Тази народностна характеристика визира началото на цялостна идейна позиция във вестника, чийто максимум ще превъплъти българите в месиански, богоизбран народ, в Авел, а гърците - в богоотстъпнически, богоотхвърлен народ, в Каин. Дуалистичността в духа се пренася и на психологическо равнище, където българи и гърци са „два народа съвсем разни в чувствата си, разделени откъм народността си“. Единственото съмнение за общност между българи и гърци е вярата, дори програмните слова признават, че те са „съединени във вероизповеданието си“. Тази съединителна нишка е средоточието на по-нататъшната полемичност във вестника на Драган Цанков - единосъщно ли е вероизповеданието на различните.

Едно особито духовенство

Първата „България“ на публицистичното поле желяе „нашата православна вяра да се опази“, именно защото българският народ има съзнанието за богоносец, за вървящ след стъпките Исус Христови. Осъществяването на българското призвание в Бога е единствено възможно чрез създаването на „една особена йерархия“¹⁶, „едно особито духовенство“ от българска кръв е програмен тезис на възрожденския Цанков вестник¹⁷. В същността на идеята за българско духовенство е вградена народността. Замисълът за новата йерархия лежи върху историческите източноправославни традиции на императорското върховенство над църквата - неотделение от „Милостиваго нашего Господаря султана Абдул Меджит“, „поставението на едно Българско духовенство“, „вярно на Църковните и на Царските закони“¹⁸. Впоследствие в същността на идеята ще се разработи един синтез между царското влияние от цезаропапизма и папското надмощие в западното християнство. Третият белег на новото духовенство, след народността и историческия, е просветителският¹⁹.

Дойдете чада и братия Българи, послушайте ме, защото желая да ви науча православие²⁰

Българското свещено предание на страниците на „България“ изповядва ре-